

ekonomický týždenník

29. týždeň 2010

- **Zaujalo nás: Absolventi to nemajú „na ružiach ustlané“ ani tento rok**
- **Kríza vo svete: Sedem z 91 európskych bánk neprešlo stresovým testovaním**
- **Devízové trhy ovplyvnili očakávané výsledky stresového testovania bánk**
- **Maďarská národná banka ponechala hlavnú úrokovú sadzbu podľa očakávaní na nezmenenej úrovni 5,25 %**
- **Evidovaná miera nezamestnanosti v júni vzrástla na 12,34 %**
- **Májový prepád slovenskej stavebnej produkcie horší ako priemer eurozóny a únie**
- **„Skóre“ si ale Slovensko vylepšilo v raste nových priemyselných objednávok, nakoľko predbehlo eurozónu i úniu**
- **Kalendár udalostí 30. týždňa**
- **Predikcie podľa PABK**

Tento dokument slúži ako doplnkový informačný materiál pre klientov Poštovej banky, a.s. [ďalej ako „PABK“]. Informácie a názory v ňom uvedené boli získané zo zdrojov, ktoré boli považované za spoľahlivé, avšak PABK neposkytuje žiadnu záruku za ich úplnosť a správnosť. Taktiež tento dokument nie je ponukou alebo propagáciou nákupu alebo predaja ktoréhokoľvek finančného produktu. Tento dokument môže byť reprodukováný alebo publikovaný len s menom PABK.

Poštová banka, a.s., Divízia treasury, Prievozská 2/B, 821 09 Bratislava, analyzy@pabk.sk

Zaujalo nás: Absolventi to nemajú „na ružiach ustlané“ ani tento rok

Školský rok či skúškové obdobie majú zväčša študenti za sebou a spokojne si užívajú letné prázdniny. Tí, čo majú úspešne po maturite a štátniciach, si síce vydýchli, no vzápätí sa museli nadýchnuť. A to veru poriadne. Pre čerstvých absolventov, ktorí neplánujú pokračovať v ďalšom štúdiu a počas štúdia si prácu nenašli, respektíve našli, ale z nejakých dôvodov ju chcú vymeniť za sofistikovanejšiu či viac súvisiacu so štúdiom, sa stalo realitou hľadanie si práce. Učenie na skúšky tak vymenili za hľadanie pracovných ponúk alebo písanie životopisov a motivačných listov. Maturitné či štátnicové komisie nahradili zamestnanci personálnych oddelení jednotlivých firiem.

Na aký pracovný trh vstupujú alebo sa pokúšajú absolventi vstúpiť?

Tak predovšetkým na trh práce poznačený hospodárskou krízou a vysokou mierou nezamestnanosti, ktorá v máji podľa ÚPSVAR – u dosiahla „optimistickejších“ 12,2 %, no podľa Eurostatu „pesimistickejších“ 14,8 %. V jednom i v druhom prípade ide o vysoký počet ľudí bez práce, rozhodne vyšší ako pred rokom. Dokonca nad takto vysokými úrovňami nezamestnanosti naposledy Slováci lamentovali pred piatimi rokmi.

Dnes je ale situácia na pracovnom trhu menej napätá ako pred rokom, kedy silneli očakávania o ďalšom raste nezamestnanosti. V súčasnosti sa hovorí viac o stabilizácii a pozvoľnom poklese počtu nezamestnaných.

Kríza neobišla ani mladých, vlni bol výraznejší prílev absolventov na úradoch práce.

Počas letných mesiacov, no predovšetkým v septembri, je každoročne pozorovateľný zvýšený prílev absolventov na úradoch práce. Kým sa absolventi vysokých škôl [vrátane bakalárov] evidujú priebežne počas celého leta, tak absolventi stredných škôl „nabiehajú“ na úrady až v septembri. Počas prázdnin sú totiž považovaní za žiakov a tak im povinnosť evidencie pripadá až na september.

Vlni kríza neušetrila ani mladých. V septembri počas predkrízových rokov 2006 až 2008 zvyklo pribudnúť na úradoch práce 13 až 14 tisíc absolventov a ich stav sa tak zvýšil na cca 20 tisíc. Vlni ale tento prílev vzrástol na takmer 18 tisíc a ich stav v septembri vzrástol až na 33 tisíc. Absolventi to nemajú „na ružiach ustlané“ ani tento rok a prácu si hľadajú ťažšie ako v posledných rokoch pred krízou. V júni 2010 ich bolo na úradoch práce evidovaných 25 802. Niektorí z nich si zamestnanie nájdu, no tým, ktorí sú pri hľadaní práce menej úspešní, pribudnú počas letných prázdnin a najmä v septembri ďalší.

Až dvom pätinám vysokoškolských absolventov sa hľadá práca viac menej ťažko.

Ešte na jar tohto roka boli na konferencii ARRA [Akademická rankingová a ratingová agentúra] prezentované výsledky prieskumu GfK Slovakia. Ten ešte počas vlnajšej jesene mapoval názory absolventov vysokých škôl. Z prieskumu vyplynulo niekoľko zaujímavostí.

Nájsť si prácu bolo viac či menej komplikované pre 40 % absolventov. Čím neskôr pritom končili štúdium, tým bolo aj hľadanie práce komplikovanejšie. Najjednoduchšie si pritom prácu dokázali nájsť absolventi technických a ekonomických smerov, najťažšie naopak [a tak trochu prekvapivo] vyštudovaní právnici.

Väčšina absolventov si dokázala nájsť prácu do dvoch mesiacov aktívneho hľadania. Polovica pritom zaslala viac ako 5 žiadostí a zúčastnila sa viac ako troch pohovorov.

Z už pracujúcich absolventov sa takmer polovici zdá, že vedomosti získané počas vysokoškolského štúdia sú v praxi využiteľné. Druhá polovica to vidí opačne. No a čo si myslia absolventi o tom, čo im pomohlo pri získaní zamestnania? Deklarujú, že všeobecná inteligencia či dar reči.

Ako situáciu riešiť?

Nielen absolventi, ale i zamestnávateľia a odborníci upozorňujú na slabšiu úroveň prepojenia vzdelávacieho systému s trhom práce. Nesúladsť medzi štruktúrou voľných pracovných miest a štruktúrou uchádzačov o zamestnanie je viditeľný. Čoraz viac sa preto ozývajú hlasy, ktoré hovoria o tom, že ako stredné tak aj vysoké školy by mali viac dbať na potreby praxe.

Kríza vo svete: Sedem z 91 európskych bánk neprešlo stresovým testovaním

MMF: Medzinárodný menový fond [MMF] chce zvýšiť svoje úverové zdroje na 1 bil. USD zo súčasných 750 mld. USD s cieľom zabrániť budúcim finančným krízam. Fond sa ďalej podľa Financial Times usiluje o vytvorenie systému preventívnych dohôd s jednotlivými krajinami, ktoré by im mali zabezpečiť prístup k financovaniu ešte predtým, ako ich zasiahne kríza.

FED: Ak sa bude situácia na trhu práce naďalej zhoršovať, Federálny rezervný systém [Fed] môže ďalej znížiť úrokové sadzby. Týmto krokom by Fed mohol spustiť ďalšiu vlnu uvoľňovania menovej politiky. Po troch kvartáloch dobrého rastu stráca ekonomika USA na sile. Firmy nie sú ochotné prijímať nových zamestnancov a trh s nehnuteľnosťami sa pravdepodobne nedokáže výrazne odraziť od dna. Podľa šéfa Fedu Bena Bernankeho, aj keď budú úrokové sadzby na nule, centrálna banka bude mať stále nástroje na podporu rastu. Analytici ale varujú, že nástroje Fedu už nie sú dostatočné na to, aby výrazne prispeli k rastu ekonomiky.

EURÓPA: Sedem európskych bánk by nebolo dosť silných na to, aby odolalo ďalšej recesii a chýbal by im kapitál vo výške 3,5 mld. EUR. Vyplýva to zo stresových testov, ktoré prebiehali v 91 európskych bankách. V Španielsku záťažovými testami neprešlo 5 menších regionálnych sporiteľní [tzv. cajas]. V rámci nemeckých bánk neprešla testami iba jedna, a to štátny ústav Hypo Real Estate. Poslednou bankou, ktorá by novú recesiu nezvládla, je grécka ATEbank. Aby banky testami prešli, museli dosiahnuť ukazovateľ kapitálovej primeranosti [Tier 1] aspoň na úrovni 6 %. Pri testoch sa rátalo s recesiou dlhšou ako dva roky a nestabilným vývojom na akciovom trhu nasledujúcich päť rokov. Zverejnením výsledkov týchto testov chce starý kontinent obnoviť dôveru investorov.

SR: Cenová hladina na Slovensku sa vlni pod vplyvom krízy prvýkrát dostala k priemeru EÚ bližšie, ako je výkonnosť slovenskej ekonomiky. Vyplýva to z Analýzy konvergenencie slovenskej ekonomiky z dielne Národnej banky Slovenska. Podiel HDP Slovenska v parite kúpnej sily na osobu totiž vlni klesol zo 72,1 % na 71,6 % priemeru únie. Pomer cenovej hladiny Slovenska k priemeru únie sa naopak zvýšil o 3,5 % na 73,7 %.

VELKÁ BRITÁNIA: Nedostatočná dostupnosť úverov môže podľa britskej vlády zastaviť hospodársky rast. Britská ekonomika opustila recesiu v poslednom kvartáli 2009 a za prvé tri mesiace tohto roka posilnila o 0,3 %. Problémom však zostáva naďalej obmedzená dostupnosť úverov, najmä pre malé firmy. Vláda pripravuje nové opatrenia na oživenie úverov aj vzhľadom na to, že dopady voľnej monetárnej politiky čoskoro pominú. Taktiež chce posilniť konkurencieschopnosť podnikov aj znižovaním daní a odbúraním byrokracie.

GRÉCKO: Podľa gréckeho ministra financií Jorgos Papaconstantinu Grécko získa druhú tranžu úveru od EÚ a MMF, nakoľko splnilo podmienky v rámci úsporného plánu. Predstavitelia EÚ, MMF a ECB pricestujú v pondelok do Atén, aby zhodnotili, ako Grécko plní dohodnuté opatrenia v rámci úverového programu. Prvú platbu v hodnote 20 mld. EUR z balíka v sume 110 mld. EUR dostalo Grécko od svojich partnerov z eurozóny a MMF v máji. Teraz by malo dostať úver v sume 9 mld. EUR.

MAĎARSKO: Maďarsko ešte v októbri 2008 podpísalo s EÚ a MMF dohodu o úverovom programe v sume 20 mld. EUR. Hodnotiace rozhovory o úverovom mechanizme ale stroskotali počas predminulého víkendu, keď vláda v Budapešti odmietla výzvy na prísnejšie úsporné opatrenia. To do výraznej miery spôsobilo výpredaj maďarských aktív a teda oslabenie forintu. Maďarský premiér Viktor Orbán v utorok reagoval na danú situáciu potvrdením záväzku znížiť tohtoročný deficit na - 3,8 % z HDP, avšak dohoda s medzinárodnými organizáciami podľa neho Maďarsko nezaväzuje ku konkrétnym opatreniam v hospodárskej politike. Vo štvrtok premiér cez hovorcú odkázal, že maďarská vláda bude prípravu budúročného rozpočtu konzultovať s medzinárodnými organizáciami vrátane EÚ, MMF a ECB. Medzi krokmi, ktorými chcú Maďari naplniť daňové príjmy a znížiť tak deficit verejných financií, je mimoriadne zdanenie energetických a telekomunikačných podnikov či mimoriadna banková daň. Dodatočné zdanenie finančných inštitúcií, ktoré má priniesť do rozpočtu tento rok 187 mld. HUF, parlament vo štvrtok schválil. Ratingová agentúra Moody's v piatok začala revíziu ratingu Maďarska s možnosťou jeho zníženia. Hrozba zníženia ratingu, v súčasnosti na úrovni Baa1, podľa agentúry odráža zvyšujúcu sa neistotu ohľadom fiškálneho a ekonomického výhľadu krajiny. Aj agentúra Standard & Poor's v piatok pohrozila, že môže znížiť ratingové hodnotenie Maďarska. Zatiaľ upravila ratingový výhľad Maďarska zo stabilného na negatívny a potvrdila rating na úrovni BBB-.

Devízové trhy ovplyvnili očakávané výsledky stresového testovania bánk

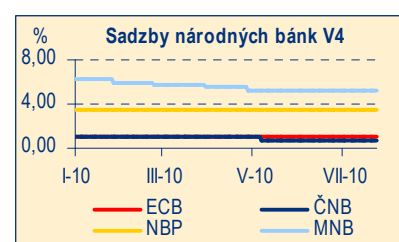
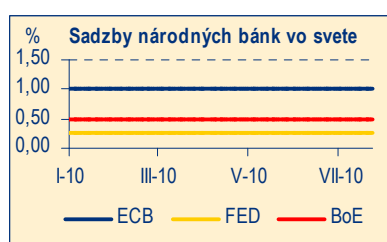
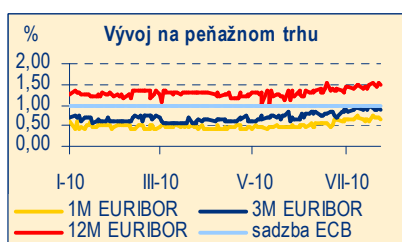
Euro sa v pondelok držalo v blízkosti svojho dvojmesačného maxima voči doláru [1,2954 EUR/USD]. Spoločná európska mena sa tak zotavila zo skorších strát, ktoré boli ovplyvnené znížením ratingu Írska agentúrou Moody's Investors Service z Aa1 na Aa2. Negatívne na spoločnú európsku menu vplýval i fakt, že MMF a EÚ prerušili hodnotiace rozhovory s Maďarskom o úverovom mechanizme, ktoré stroskotali počas víkendu pre nejasnosti sprevádzajúce zámery novej maďarskej vlády v hospodárskej politike. V utorok a v stredu euro oslabovalo voči doláru a to kvôli pochybnostiam investorov z výsledkov stresových testov. Dôveru investorov v ekonomiku naštrbil v utorok taktiež slabý záujem o emisiu trojmesačných maďarských štátnych pokladničných poukázok. V stredu mal

negatívny vplyv slabý záujem o emisiu 12 – mesačných portugalských štátnych pokladničných poukázok. Vo štvrtok ale dolár oslabil voči viacerým menám [vrátane eura], keď údaje o výraznom posilnení aktivity v službách a priemysle eurozóny a presvedčivý rast britského maloobchodu oživil dopyt po rizikovejších aktívach a zvýšili tlak na výpredaj americkej meny. Dolár bol pod tlakom aj v dôsledku vyjadrení šéfa Fedu, ktorý v stredu označil výhľad americkej ekonomiky za „nezvyčajne neistý“. Euro podporili očakávania, že výsledky stresových testov pre väčšinu z 91 európskych bánk dopadnú dobre. Na záver týždňa euro podporil lepší ako očakávaný júlový výsledok indexu podnikateľskej dôvery v Nemecku. Euro sa tak na záver týždňa ocitlo voči doláru na úrovni 1,2930 EUR/USD.

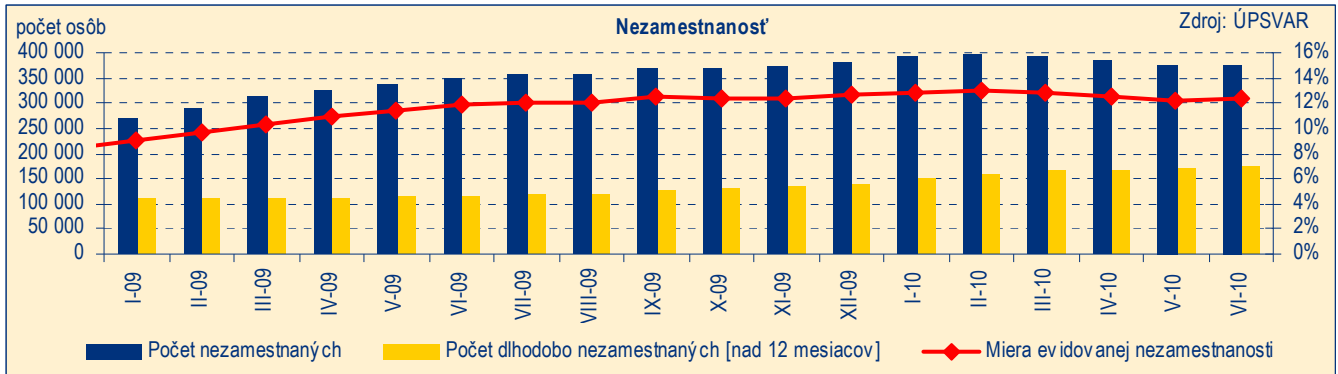
Maďarský forint v pondelok prudko strácal po tom, ako sa Maďarsko počas víkendu nedohodlo s MMF a EÚ na úverovom mechanizme. Forint smerom nadol potiahol aj poľský zlotý a českú korunu. Neskôr sa však česká koruna vymanila z tohto trendu a v konečnom dôsledku si polepšila. Poľský zlotý skorigoval len časť strát. Forint v pondelok zatváral tesne pri 292,10 EUR/HUF, zlotý na úrovni 4,1360 EUR/PLN a česká koruna na 25,350 EUR/CZK. V ďalších dňoch bolo obchodovanie v regióne relatívne pokojné. Vo vzduchu ale stále visel otáznik nad „konfliktom“ súvisiacim s úverovým mechanizmom. Vo štvrtok ešte zabodovala česká koruna, ktorá dosiahla svoje trojmesačné maximum [25,110 EUR/CZK]. Aj ostatné meny našich susedov mali tendenciu posilniť. Piatok sa niesol v znamení tlaku na oslabovanie forintu, ktorému veľmi nepomohli negatívne správy od ratingových agentúr. Obchodovanie s českou korunou a zlotým bolo pokojné. Forint zatváral na úrovni 287,20 EUR/HUF, zlotý na úrovni 4,071 EUR/PLN a česká koruna na 25,160 EUR/CZK.

Maďarská národná banka ponechala hlavnú úrokovú sadzbu podľa očakávaní na nezmenenej úrovni 5,25 %

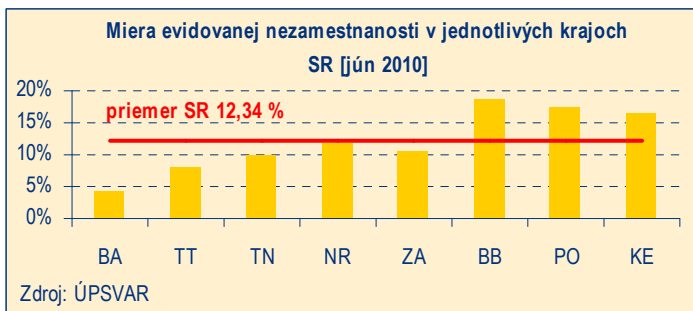
V pondelok 19. júla 2010 zasadla Maďarská národná banka [MNB]. Tá podľa očakávaní nezmenila svoju základnú úrokovú sadzbu, ktorú od apríla 2010 drží na úrovni 5,25 %. Menová autorita nepristúpila k inému rozhodnutiu ani po tom, ako MMF a EÚ prerušili hodnotiace rozhovory s Maďarskom o úverovom mechanizme.

Evidovaná miera nezamestnanosti v júni vzrástla na 12,34 %

Júnová miera evidovanej nezamestnanosti po troch mesiacoch poklesu zaznamenala rast a dosiahla tak úroveň 12,34 %. V porovnaní s májom 2010 tak prišlo k jej nárastu o 0,10 %, čo znamená nárast počtu nezamestnaných schopných nastúpiť do zamestnania ihneď o 2 836 na 331 655.

Medzimesačný nárast bol ovplyvnený prítokom absolventov, ale i doznievajúcimi prepúšťaniami firiem.

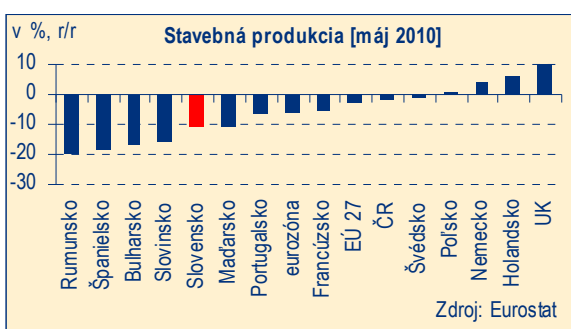
Absolventom sa viac venujeme v úvodnej téme „Zaujalo nás“. Len na spresnenie, v júni ich pribudlo na úradoch práce takmer 7 tisíc. Išlo prevažne o absolventov vysokých škôl, vrátane bakalárov, ktorých dovedna pribudlo 5 819. Spomedzi všetkých tých absolventov, ktorí boli ešte v máji evidovaní na úradoch práce, si ale 4 412 počas júna zamestnanie našlo alebo z

evidencie nejakým spôsobom vypadlo a tak celkový počet nezamestnaných absolventov sa z májových 23 219 zvýšil na júnových 25 802.

Aj napriek celonárodnému nárastu nezamestnanosti sa našli regióny, v ktorých nezamestnanosť medzimesačne klesla. Boli nimi Nitriansky, Žilinský a Banskobystrický kraj.

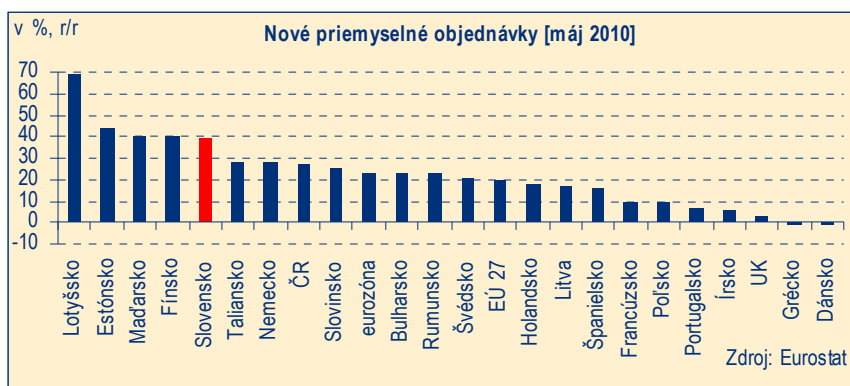
Evidovaná miera nezamestnanosti klesala tri mesiace po sebe, no v júni zaznamenala opäť mierny nárast. O určitej stabilizácii aj napriek tomu začíname hovoriť s väčšou odvahou ako ešte pár mesiacov dozadu. S oživovaním ekonomického rastu dochádza k pozvoľnému poklesu miery nezamestnanosti. Nevylučujeme ale, že počas niektorých mesiacov ešte zaznamenáme i rast. Predpokladáme, že pod 12 % sa evidovaná miera nezamestnanosti do konca roka nedostane.

Májový prepád slovenskej stavebnej produkcie horší ako priemer eurozóny a únie

Počas uplynulého týždňa Štatistický úrad EÚ [Eurostat] zverejnil vývoj stavebnej produkcie za máj 2010 a to za 14 krajín „európskej 27 – čky“. Najvýraznejší medziročný prepád o – 20,2 % bol zaznamenaný v Rumunsku. Naopak najvýraznejšiemu medziročnému polepseniu o rovných desať percent sa potešila v máji 2010 Veľká Británia. V rámci Eurostatom zverejnených 14 krajín EÚ Slovensko skončilo skôr v tej horšej polovici, nakoľko zaznamenalo medziročný prepád stavebnej produkcie o – 10,6 %. Únia pritom zaznamenala v máji 2010 medziročný pokles stavebnej produkcie o – 2,4 %, eurozóna o – 6,3 %.

„Skóre“ si ale Slovensko vylepšilo v raste nových priemyselných objednávok, nakoľko predbehlo eurozónu i úniu

Počas uplynulého týždňa zverejnil Eurostat aj vývoj nových priemyselných objednávok za jednotlivé krajiny EÚ. Podobne ako na Slovensku [teda o cca 40 %] vzrástli májové nové objednávky v priemysle ešte v Maďarsku a Fínsku. Lepší medziročný stav bol zaznamenaný už iba v Estónsku [o 44 %] a najmä v Lotyšsku [o takmer 70 %].

Naopak medziročný pokles, aj to iba o – 1,0 %, zaznamenali dve krajiny únie a to Grécko a Dánsko.

V eurozóne ako celku bol zaznamenaný v máji 2010 nárast priemyselných objednávok o 22,7 %, v EÚ o 20,1 %.

Kalendár udalostí 30. týždňa

Indikátor	Obdobie	Odhad PABK	Odhad trhu
Index cien výrobcov PPI [28. júl 2010] v %, r/r	jún 2010	-2,0	-2,4
Indikátor ekonomického sentimentu [28. júl 2010]	júl 2010	-	-

Predikcie podľa PABK

Indikátor	2 Q 2010	3 Q 2010	4 Q 2010	2009	2010
HDP [%, r/r, stále ceny] ^{1) 3)}	3,5	2,4	1,6	-4,7 *	3,1
CPI [%, r/r] ^{1) 4)}	1,2 *	1,2	1,6	0,5 *	1,8
HICP [%, r/r] ^{1) 4)}	0,7 *	0,9	1,4	0,0 *	1,5
PPI [%, r/r] ^{1) 4)}	-3,2	-0,6	0,0	-4,9 *	0,1
Index reálnej mzdy [%, r/r] ^{1) 3)}	1,8	1,9	1,1	1,4 *	1,6
Evidovaná nezamestnanosť [%] ^{1) 3)}	12,36 *	12,38	12,13	11,44 *	12,45
Obchodná bilancia [saldo, v mil. EUR] ^{5) 6)}	373,1	-140,0	-410,0	1 186,8 *	139,8
EUR/USD ^{2) 4)}	1,22 *	1,31	1,34	1,41 *	1,34
Základná sadzba ECB ^{2) 4)}	1,00 *	1,00	1,00	1,00 *	1,00
1M EURIBOR [%, p. a.] ^{2) 4)}	0,49 *	0,70	0,80	0,45 *	0,80

1) priemer za kvartál

2) ku koncu kvartálu

3) priemer za rok

4) ku koncu roka

5) kumulatív za kvartál

6) kumulatív za rok

* skutočnosť